

KISGRAFIKA

61. évfolyam. Megjelenik egy évben négyszer.

Kiadja a „Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület”

Postacím: 2045 Törökbálint, Bartók Béla u. 2., internetcím: www.kisgrafika.hu

Szerkesztő: Vasné dr. Tóth Kornélia

Felelős kiadó: Antalné Tari Zsuzsanna ügyvezető; e-mail: titkar@kisgrafika.hu

Vertel József rézmetszete (C2), 59×52

T A R T A L O M

Padné Szabó Mária: Illusztris illusztrációk

Marosi Eszter: Lukáts Kató működése az 1920–30-as évek reklámvilágában

Vasné dr. Tóth Kornélia: Híres gyűjtők könyvjegyei az OSZK-ban. Békés István (1900–1982)

Várkonyi Zsolt – Vasné dr. Tóth Kornélia: Várkonyi Károly kisgrafikai alkotásjegyzéke (V.)

HÍREK – LAPSZEMLE – KÖNYVESPOLC – EGYESÜLETI HÍREK

2022/1

ILLUSZTRIS ILLUSZTRÁCIÓK

*Ajkán a Nagy László Városi Könyvtár és Szabadidő
Központban 2021. október 8-án elhangzott kiállításmegnyitó
rövidített, szerkesztett változata*

Kedves Olvasótársaim!

A Nagy László Városi Könyvtár és Múzeum segítségével az Ajkai Kisgrafika Barátok Köre most olyan könyveket mutat be a kedves érdeklődőknek, amiket neves grafikusok illusztráltak. Ráadásaképpen önálló nagygrafikák és/vagy ex librisek is készültek a kiválasztott művekhez.

Azért tartjuk ezt fontosnak, mert a könyv szerzője egy írói-költői nézőpontból közvetít nekünk valamilyen tartalmat a leírt szó segítségével. Ezután úgy él a könyv, hogy minden egyes olvasó saját habitusa, ismeretei, hangulata alapján értelmezi és képzelettel el az olvasottakat. Önálló képet, képeket alkot magának. És szerencsére vannak olyan olvasók is, akiket művészi tehetséggel áldott meg a sors. Ők az írott szöveg tartalmát, mondandóját, összegzését, tanulságát valós képpé tudják formálni nekünk. Ceruza-, tus- vagy tollrajzokat készítenek, rézbe, acélba, linóba, kőbe vésik „látomásaikat”, és kinyomtatják azokat. Az ilyen alkotásokból válogattunk erre az alkalomra. Olyan illusztrált könyveket teszünk Önök elé, amelyek alkotói valamilyen módon kötődnek csoportunk tagjaihoz.

A válogatás első témája ezért Ajka. A városban jól ismert néhai Bagarus Zoltán, Baranyai Ferenc és Kapolcsi Kovács Csaba munkáiból láthatnak néhányat.

Bagarus Zoltán miniatűrjei minikönyv formájában jelentek meg 1984 és 1986-ban. Ez alkalomra Tilhof Endre nevére ex libris is készült. Láthatnak Babits-illusztrációt, természettudományos könyvhöz készült orchideát is. Bagarus Zoltánt ex librisei tették ismertté itthon és külföldön is. Olyannyira, hogy egy portugál gyűjtő, aki évente kiadott egy válogatást a szerinte legjobb grafikusokról – egyszer Bagarus Zoltánt is a legjobb 30 közé sorolta. Rajta kívül csak Fery Antalt, Nagy László Lázárt és Vén Zoltánt érte ez a kitüntetés.

Baranyai Ferenc Lenkey István kérésére illusztrálta Tompa Mihály *Szuhay Mátyás* című alkotását. Elkészítette a költő arcképével a könyvhöz kapcsolódó ex librist is. Tamási Áron *Ábel-trilógiájához* készült könyvjegy mellett még néhány értékes, kevésbé ismert technikával készült lapot láthatnak a tárlóban.

Kapolcsi Kovács Csaba sokoldalú művész. Kiss Miklóssal közösen ké-

sztített *Mesebeli életfa* című szobrával sokan találkoztak már a kenyérgyári körforgalomban. Könyvillusztrációi és ex librisei közül válogattunk néhányat a tárlóba. *Tan-mese* című egyedi grafikája is látható, a témához készült könyvjeggyel.

Második témánk a lírai művek illusztrációja. Csoportunk néhai tagja, dr. Boros Edit verseket és tanulmányokat, értekezéseket írt. Ahol a téma megengedte, ott grafikákkal illusztrálta munkáit. Most kettőt láthatnak. *Próbarepülés a tűzmadárral* című saját verseskötetéhez Deák Ferenc *Évszakok* című grafikasorozata társul. A *Boros-tükörben* az ókortól napjainkig íródott borsdalokhoz válogatott a hozzájuk tartozó illusztrációkból. Ezek közül néhány a mi csoportunk tagjainak készült.

A *Székelyp népballedák* című kötetet Buday György (1907–1990) fametszetei teszik érdekessé. A művész Kolozsváron született, de gimnazista korában Szegedre költözött. Illusztrációkat készített többek között Ortutay Gyula, Radnóti Miklós, Madách Imre munkáihoz. Az *ember tragédiájának* szegedi színelőadásához a díszleteket is ő készítette. A II. világháború miatt Londonba költözött, ott is irodalmi illusztrációkat és ex libriseket alkotott világszínvonalon.

Tar Károly (*1935. Kolozsvár) szintén erdélyi magyar író, költő, újságíró *Holdsugárral ölelkezik* címmel megjelent verseinek költői képi világát Józsa János és Vincze László formálta grafikákkal illusztráljuk.

Harmadik témánk: mérettől függetlenül. A műalkotások esetében a méret csak viszonyítás kérdése, semmiképpen sem határozza meg értékét vagy minőségét. Ezt támasztja alá a kiállított néhány könyv, amelyek „nagysága” 36×50 millimétertől 330×440 milliméterig terjed, mégsem jutna senki eszébe, hogy Móricz Zsigmond *Hét krajcár* című

novelláját összevesse Dante *Isteni színjátékával*. Az 1976-ban kiadott Dante-mű, *A pokol* könyvéből készült négy nyelvű kivonat Gy. Szabó Béla fametszetei teszik teljessé. A kinyitott rész címe *Fény és kereszt*. A tűz emészt a bűnös lelkeket, de a napsugár és a tűz fénye találkozik, ez is zseniális megoldás, hiszen a megtisztulás lehetőségét, a feltámadást feltételezi.

A következő könyvek tanúsítják, hogy a könyv értéke nemcsak a mérettől, hanem az életkortól is független. Kass János illusztrációi gyermekkorunktól kísérnek bennünket. A mesekönyvek közül Zelk Zoltán állatmeséit választottuk, az ifjúsági irodalomból egy Rónaszegi-könyvet, a felnőtteknek szóló világirodalomból Thomas Mann *A kiválasztott* című regényét, a zenéből pedig *A kékszakállú herceg várát*. Mellettük ex librisek.

Bagarus Zoltán rézkarca, C3+C7 (1987), 53×115

Baranyai Ferenc rézkarca, C3 (2021), 88×68

A negyedik tárló témája a technikai sokszínűség. Ürmös Péter (*1956) Pápán született, de a pécsi főiskola elvégzése, majd a Budapesti Műszaki Egyetemen szindinamikai és építészeti formatervezői szakértői diploma megszerzése után bekapcsolódott az Ajkai Grafikai Műhely munkájába is. A magyarpolányi nyári alkotótábor rendszeres résztvevője. Sokat tanult, bejárta az országot és fél Európát. Olasz- és németországi útjai, kapcsolatai során készített és gyűjtött anyagával további tervei is vannak. Ír tanulmányokat, cikkeket, tart előadásokat, részt vesz pályázatokon és kongresszusokon. Festett falképeket a pápai Szent Benedek-templomban, készített könyvborítót, sok nagy- és kisgrafikát, emléklapot, tablót, és illusztrált könyvet is. H. Hadabás Ildikó *Röghöz kötötte* című verseskötetét 2 rézkarc, 2 linómetszet és egy számítógépes grafikája teszi teljessé. A linómetszeteiből készült válogatás a 3 tablón a művész változatos témaválasztásán túl bravúros technikai tehetségét illusztrálja.

Gácsi Mihály (1926–1987) Munkácsy-díjas grafikus színes rézkarcait és linómetszeteit az anekdotázó hangvétel, a karikaturisztikus – néha groteszkbe forduló – ábrázolásmód jellemzi. Ezért választottuk Garay János *Az obsitos* című illusztrált könyvét.

A néhány éve elhunyt ceglédi Nagy László Lázár grafikussal Krajcsiné Klári Ajkán találkozott, számos ex librisét ő készítette.

Nagy László Lázár rézkarca, C3, op. 604 (2000), 90×80

Az ötödik csoportban a Vörösmarty Társaság illusztrált kiadványait láthatják. Stockinger Józseftől – aki a Székesfehérvári Vörösmarty Társaság aktív tagja, gyűjtő, szerkesztő, könyvkiadó – kaptuk a Bakacsi Lajos, Kerékgyártó László és Vén Zoltán illusztrálta könyveket.

Tárlatunk méltó zárása Szász Endre (1926–2003). A csíkszeredai születésű Munkácsy-díjas festő, grafikus, látványtervező, porcelánfestő a budapesti Képzőművészeti Főiskolán Szőnyi István tanítványa volt. 10 év alatt 600 könyvet illusztrált. Klasszikus és szürrealisztikus elemeket ötvöző technikája könnyen felismerhető. Sokrétű munkásságát bizonyítja, hogy tervezett és készített kerámiákat, de az Ajka Kristályban belekóstolt az üvegművészetbe is. A könyvek mellett kiállított grafikák Tisler Anna tulajdonai.

Teljes biztonsággal mondhatjuk, hogy a képi, zenei és egyéb illusztrációk nem kiegészítői, hanem szerves részei a könyvnek. Ha vendégeink is így érzik, akkor tartalmasan és hatékonyan töltöttük együtt a mai délutánt. Köszönöm közreműködésüket és figyelmüket! Padné Szabó Mária

LUKÁTS KATÓ MŰKÖDÉSE AZ 1920–30-AS ÉVEK REKLÁMVILÁGÁBAN

Lukáts Kató (1900. április 15. – 1990. január 12.) grafikusművész munkássága kiemelkedő jelentőségű a 20. századi grafikusok közt. Biztos keze, technikai tudása és tehetsége semmit nem halványult az idők során. Késő öregkori rajzai ugyanolyan tökéletesek, frissek és elbűvölőek, akárcsak a fiatal korában alkotott zsenéi. Miután 2020-ban kettős, mind születési, mind halálozási kerek évfordulója volt, az Iparművészeti és a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum a két intézmény anyagából válogatva életműkiállításra készült, ami 2021. december 10-én nyílt és 2022 áprilisáig tart, és Budapesten, a Korona tér 1. alatt tekinthető meg. A *Mesebolt és Aranyecset. Lukáts Kató grafikus (1900–1990) művészete* című tárlat megnyitóját dr. Révész Emese, a Magyar Képzőművészeti Egyetem docense tartotta.

A napjainkban méltatlanul elfeledett művészt a két világháború között az alkalmazott grafika különböző ágaiban sűrűn foglalkoztatták, de a második világháború utáni korszakban is ismert volt elsősorban a gyermekkönyv-illusztrációi illusztrációi következtében. A főiskola utáni gyakornokév a Globus Nyomdában hozzájárult tipográfusi tudása fejlesztéséhez. Ez megmutatkozik könyvillusztrációs működésében is, de egyéb merkantil lapjain is. Ezek tették külföldön is elismertté és keresetté az 1930-as években, amikor egyaránt tervezett üzleti kártyát, plakátot, üdvözlőlapot, könyvdísz, divatrajzot és csomagolóanyagok sorát.

Az 1920–30-as években a reklám mind jelentősebb szerepet töltött be a gazdasági életben. A reklámeszközök szaporodásával a reklámcikkek minősége is nőtt. Ötletes és művészi tipográfia születésének lehetünk tanúi, és a betűk közé egyre nívósabb, a hirdetést élénkítő rajz került. Még az árjegyzékek és számolócédulák is reklámfelületté váltak. A merkantilgrafika világába kerülve a művész igen sok megbízást nyert el a legkülönbözőbb ágakban. A legnevesebb cégek, de a kisebb üzletek tulajdonosai is kértek a grafikustól reklámgrafikai munkát. A szépségápolási cikkekől a lakberendezési termékeken át az autógyártás, a sport világába egyaránt elkalauzolnak a munkái. Lapjai a legkülönbözőbb méretben kerültek ki a nyomdából, bemutatva a grafikusművész fantáziáját, illetve tehetségét, hogy kevés színnel és leegyszerűsített formákkal adja meg a reklámfelületnek a figyelemfelkeltés mikéntjét. E lapokon nyilvánul a korabeli nyomdák technikai tudása is. Ő talán az egyetlen művész, akinek rajzain átjön a reklámozott termék törekvőse, lágyasága, sőt illata is. Lukáts Kató teljesen egyéni úton járó művészete visszaköszön a finom pasztellszínekkel alkotott kozmetikai hirdetéseknek, de a harsány, erőteljesebb stílusban megfogalmazott plakátok, szórólapok körében is.

Két céges üdvözlőkártyán, illetve szórólapmintán keresztül mutatom be a művész magas

szintű rajzolótehetségét. Egyik egy nagynevű borkereskedő számára, Grünfeld Ernőnek készült. Az eredetileg komáromi illetőségű kereskedőcsaládnak az Orczy út 24. alatt, de a Práter utcában is volt üzlete, melyet több évtizeden át sikeresen üzemeltettek. Az üdvözlőkártyák esetében vannak egyedi alkalomra, ünnepre készített darabok, jelen esetben a pünkösdi érkezte teremt alkalmat a cég megmutatkozására. Csak a legszükségesebb információkat láthatjuk, mint az üzlet neve, az utca a házszámmal, és az ünnep. A teljes mezőt a grafika tölti ki, a Lukáts Katóra jellemző elegáns vonalakkal.

A cégkártya, szórólap kiváló lehetőséget teremtett a legserényebb kereskedőnek is reklámeszközként. De a nagy kozmetikai manufaktúrák is kihasználták kedvező hatását, éppúgy, ahogy a kisebb kozmetikai salonok, mint a Gré Kozmetika, másképp Salon de Beauté Gré esetében látjuk.

Ez a Váci utca 20. alatt, majd a Petőfi Sándor és a Párisi utcában található szalon tervet kért Lukáts Katótól, melyet reklámcéduláikon, illetve kozmetikai termékeikre téve egyaránt használhatták. Az alapszín mindjárt a kozmetikumok világára utal a középerős rózsaszín árnyalatával. A szalon nevét jelző betűk felett csak egy női fejet látunk, kihangsúlyozottan ápol, rendezett hajviselettel egyik kezében rózsát, másikban szépitőszerez dobozkat tartva. Homlokán korona, mint minden nő királynő, illetve ebben a szalonban kiváló minőségű kiszolgálást kap célzattal. Ezt a korabeli folyóiratokban, például a *Színházi Élet*ben fellelhető üzletbemutató cikk is érzékelteti,¹ amely bemutatja igencsak költői stílusban a tulajdonos, Kuttna Zsigmondné sz. Eisner Boris szakértelmét is a szalon leírása mellett. A tulajdonosnő a korabeli ipari világ jeles tagja volt. 1937-ben az Országos Iparos Kongresszus elismerő oklevelét vehette át,² egyben kinevezték az ipartestület főpénztárosává is.

Az életműkiállításon bemutatjuk művészeti stílusának majd minden irányát, gazdag tárgyi anyagon keresztül, mely csak töredéke az Iparművészeti Múzeumban őrzött hagyatéknak. A kiállítás 2022. április 17-ig tart nyitva.

Jegyzetek:

¹ *Színházi Élet*, 1926. 15. sz., 72. p.

² *Ipartestületek Lapja*, 1938. jan. 29, 6. p.

Marosi Eszter, a tárlat kurátora

HÍRES GYŰJTŐK KÖNYVJEGYEI AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRBAN

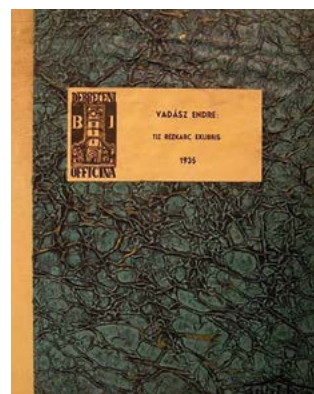
BÉKÉS ISTVÁN (1900–1982)

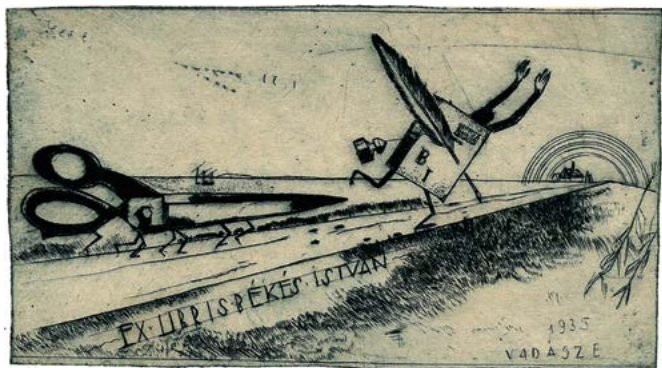
Békés István debreceni születésű író, művelődéstörténész, újságíró és szerkesztő. Egy ideig Berlinben élt, majd hazatérve Budapesten a *Jövendő* (1946–) című hetilap szerkesztője, 1949–1951-ben a Vidám Színpad igazgatója lett. Művelődéstörténeti kutatóként az anekdotakincsel, a ponyvairodalommal foglalkozott. Ismertebb művei: *Petőfi nyomában* (dokumentumkötet, 1959), *Új magyar anekdotakincs a századfordulótól a felszabadulásig* (1962), *Magyar ponyva Pitaval* (1966). Fordított is, például Erich Kästnert, Vlagyimir Majakovszkij verseit.

Egy ideig ő látta el az 1935-ben megalakuló debreceni Ajtósi Dürer Céh titkári feladatait. Gyűjteményéből Kozma Lajos készítette ex librisekkel vett részt a céh első nagy kiállításán 1935 decemberében a Déri Múzeumban. 1936-ban lemondott a céh titkári posztjáról, a feladatot Réthy István vette át. A céh megalakulásáról, feladatairól részletes írása jelent meg a *Magyar Exlibris* 1936-os számában. Ebből idézek:

„Különös sors, hogy Debrecenben bontakoztak ki a két legkultiváltabb grafikai eljárás, a fametszet és a rézkarc európai viszonylatban is az elsők között álló művészei: G. Szabó Kálmán és Vadász Endre, rajtuk kívül pedig egész sora a tehetséges, magas színvonalú és nagy tudású grafikusoknak, mint Berki Irma, Bánszki Tamás, Menyhárt József, Nagy Ferenc, Nagy Sándor János, Oláh István, a grafikai eljárások nagymestere, Sennyei Oláh István és a Pestről idekerült kitűnő Petry Béla. Így aztán természetes, hogy mikor egész Európában, a közeli években, újra felerősödött az ex libris és a kisgrafika gyűjtése, végül egymásra találtak művészek és műbarátok Debrecenben is, ahol annyira megvolt tradíció és lehetőség a grafikusművészet megbecsülésére és terjesztésére. [...] Így történt, hogy 1935 áprilisában már 55 meghívó ment ki a debreceni grafikabarátokhoz és művészekhez az összejövetelek látogatására és Nagy József szerkesztésében 1935 májusában megjelent a *Magyar Exlibris* első száma. Az összejövetelek sűrűbbé váltak, 1935 őszén gyors egymásutánban három látogatott estén találkoztak már az exlibrisbarátok. Megjelentek a művészek és sikerült még a nyilvánosságtól elvonulni szerető dr. Nyireő István egyetemi m. tanárt, az Egyetemi Könyvtár igazgatóját is bevonni a debreceni exlibrismozgalomba [...] Lassankint együtt volt mindenki ezeken az összejöveteleken, aki mint művész, tudós, gyűjtő vagy akár csak érdeklődő a kisgrafika és exlibris terén egyáltalán számításba jöhetett.” (Békés István: *Az Ajtósi Dürer Céh keletkezése és feladatai*, *Magyar Exlibris*, 1936/1. sz., 18–19.)

Jó kapcsolatban állt Vadász Endre grafikussal, *Vihar az erdőn* (1933) című elbeszélő költeményét a művész illusztrálta fametszeteivel. Békés István 1935-ben megjelentetett egy válogatást Vadász ex libriseiből *Tíz rézkarc ex libris* címmel (ennek borítóját lásd jobbról).

Vadász Endre rézkarca, C3 (1935), 71×128

Vadász grafikái közül a Békés István számára készült ex libris humoros jelenetet ábrázol: nagy olló üldöz egy futva menekülő, könyvbe bújó embert.

A *Selmeczi (Skonda) Károly 50 exlibrise* című kiadványhoz – melyet 1936-ban Réthy István jelentetett meg – Békés írta az előszót. Szerkesztőként kapcsolatban állt Galambos Ferenc jogtanácsossal, bibliográfussal, a *Kisgrafika Értesítő* folyóirat szerkesztőjével, aki több művészeti vonatkozású cikket küldött neki.

Toroczka Oszvald rézkarca, C3, 123×79

Vadász Endre mellett Toroczka Oszvald, Mata János, Menyhárt József készített többek között a nevére ex librist, fa- és rézmetszetű lapokat, melyek közül néhány fellelhető az OSZK Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtár gyűjteményében. Ezeken jellemző a népies, illetve az erotikus és a művészeti téma (ex libris eroticis, artisticis lapok). Toroczka Oszvaldról így írt Békés István a *Magyar Exlibris*-ben megjelent, korábban említett 1936-os cikkében: „És nincsen közöttünk senki, akinél frissebb és fürgébb szellemű ne volna Toroczka Oszvald, a háború előtti idők »forradalmas« piktora és grafikus, aki már 1908-ban elkészítette az első exlibrist Nagy József részére.”

(Békés István: *Az Ajtósi Dürer Céh keletkezése és feladatai*, Magyar Exlibris, 1936/1. sz., 17.)

Szoboszlai Mata János költő, filozófus, fametsző népies ábrázolású, Békés István nevére szóló grafikáját így mutatja be Szij Rezső művelődéstörténész, művészeti író – egy ideig az Országos Széchényi Könyvtár főkönyvtárosa – *Mata János 1907–1944* című könyvében:

Szoboszlai Mata János fametszete, X2 (1937), 92×72

„Vonallal keretezett négyszögű mezőben egy öreg kucsmás és csizmás alak néz a bal kezében nyitott könyv lapjaira. Fehér alapon tisztán vonalas eszközökkel megformált metszet. A háttérben lent a debreceni Nagytemplom, előtte magasba nyúló lombos fa. Főirata: Békés István / könyve [...] Dedikáció: Szij Rezsőnek baráti szeretettel 937 márc. 17.” (Szij Rezső: *Mata János 1907–1944*, Szenci Molnár Társaság, Budapest, 1995, 30.)

Mint a leírásból is kitűnik, a példány különlegessége, hogy Szij Rezső számára dedikált példányról van szó. Az OSZK gyűjteménye a dedikátlan, eredeti fametszetből őriz egy nyomatot.

Békés István ex libris gyűjteménye kiemelt darabjaival többször szerepelt kiállításokon. Hagyatékát, kéziratait a Petőfi Irodalmi Múzeum Könyvtárában őrzik.

IRODALOM

BÉKÉS ISTVÁN: *Az Ajtósi Dürer Céh keletkezése és feladatai*, Magyar Exlibris, 1936/1. sz., 17–21.

BÉKÉS ISTVÁN, In: *Új magyar irodalmi lexikon, A–GY*, Főszerk. PÉTER LÁSZLÓ, Akadémiai Kiadó, Bp., 2000 (második kiadás), 191.

LENKEY ISTVÁN: *Grafika és ex libris Debrecenben a rézmetsző diákoktól a második világháborúig*, Kisgrafika, 2012/4. sz., 9.

RÉTHY ISTVÁN: *Az Ajtósi Dürer Céh élete 1936-ban*, Magyar Exlibris, 1936/4. sz., 67.

SOÓ REZSŐ, BEREI: *Az Ajtósi Dürer Céh grafikai kiállításai*, Magyar Exlibris, 1936/1. sz., 1–7. (Hozzáfűzve a kiállítási katalógus is, 1–8.)

SZIJ REZSŐ: *A debreceni bibliofília 1920–1944 között*, In: *A debreceni Déry Múzeum Évkönyve 1965*, Debrecen, 1966., 344., [https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_HAJB_DERI_1965/?pg=4&layout=s&query=A debreceni bibliofília 1920–1944 között](https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_HAJB_DERI_1965/?pg=4&layout=s&query=A%20debreceni%20bibliofilia%201920%E2%80%931944%20k%C3%B6z%C3%B6tt)

VASNÉ DR. TÓTH KORNÉLIA: *Múltunk neves ex libris gyűjtői, lexikon*, Budapest, Kisgrafika Barátok Köre Grafika gyűjtő és Művelődési Egyesület, 2019, 26. (Békés István-szócikk)

Vasné dr. Tóth Kornélia

VÁRKONYI KÁROLY KISGRAFIKAI ALKOTÁSJEGYZÉKE, V. (1976–1979)

Rövidítésjegyzék:

exl. = ex libris

k. = könyve

lev. lap = levelezőlap

C3 = rézkarc

L = litográfia

X2 = fametszet (száldúcmetset)

X3 = linómetszet

X6 = plasztikmetset

P1 = klisé

/2,3 = több dúcra készült nyomtat

/a – utólag betoldott grafikák, az időrend megőrzése érdekében

sz×m = szélesség×magasság (a szerző jelölése szerint)

Megjegyzések:

A feliratoknál néhol rövidített, magyarázó szöveg szerepel.

Hiányzó méret esetén nem maradt fenn a szerző által ismert példány.

Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)	Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)
1976.				852.	A harkányi fürdő (zuhanyozó nőalak)	X2	63×90
832.	Mrs. M. B. Sapy Spokane (levélfej, ablakban monogram)	X2	33×50	853.	Exl. Benkő István (kéz mécsessel)	X2	
833.	Exl. Józsa Judit (fuvalázó nő)	X2	48×63	854.	Exl. Szentesi Flórián (Sol lucet omnibus)	X2	58×100
834.	Kiállítási katalógus címlapja (Várkonyi Károly portréja)	X2	58×83	855.	Exl. Dr. Illyés László (Firenze)	X2	60×108
835.	Ladislaus Györkei exl. (griffmadár fogaskerékkel)	X2	60×87	856.	Prosit! Réthy István (pénzesőben álló alak)	X2	58×110
836.	Exl. Dankó Éva (kisgyermek almával)	X2	63×85	857.	Exl. H. Bezzegh E. (szőlő mellett Bacchus és az ördög)	X2	62×95
837.	Exl. Paul G. Becker (Parthenon, darumadár)	X2	68×103	858.	BUÉK Prosit! Futika Valéria (a béke és a jólét jelképei)	X2	60×108
838.	Exl. F[erenc] Poór (II. Rákóczi Ferenc)	X2	65×110	858/a.	BUÉK Prosit! Özv. Hegedűs F.-né (a béke és a jólét jelképei)	X2	60×108
839.	Ex libris Dr. Ladislaus Magyarai (szfínx a piramissal)	X2	62×95	859.	Ex libris Dr. Gombos László. Kanizsai Dorottya 1526 (a mohácsi fogadalmi templom és Kanizsai Dorottya alakja)	X2	65×110
840.	Exl. Dr. Csics Ervin (szőlő, paragrafus, fényképezőgép)	X2	60×98				
841.	Exl. Réthy Mihály (székely kapu)	X2					
841/a.	BUÉK Óbester borozó 1977	X3	55×97				
842.	In memoriam Menyhárt József (öreg fát kitépő forgószél)	X2	60×106				
843.	Sophianae – Pécs, a kétezer éves város (asperula odorata: szagos müge)	X2	73×95				
844.	Dr. Gulyás Mihály gyűjteményéből (ornamentikus díszítősor)	X3	39×148				
845.	Mészáros István fogász (fejléc)	X2	26×55				
846.	Exl. Dr. Gulyás Mihály (könyvből kiemelkedő kéz villámokkal)	X2	58×115				
847.	Exl. Dr. Gulyás Mihály (koponyákon taposó robot)	X2	68×115				
848.	Havi-hegyi kápolna (a pécsi kápolna látképe)	X2	65×90				
849.	Kanizsai Dorottya 1526 – Siklósi vár (Kanizsai Dorottya alakja és a vár)	X2	70×98				
850.	Virágzó Baranya (népviseletbe öltözött nő)	X2	65×100				
851.	A mohácsi fogadalmi templom, busó (a templom épülete, egy busó alakja)	X2	70×91				

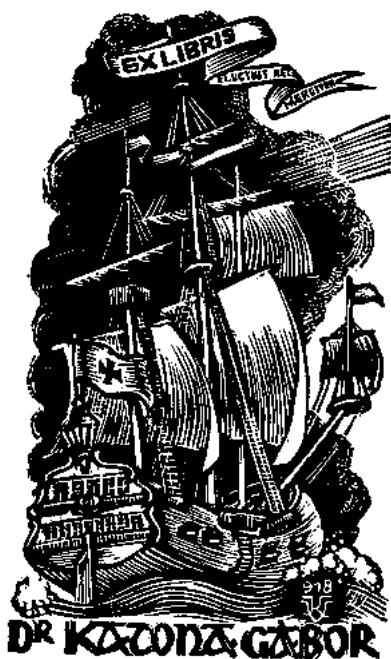

Várkonyi Károly grafikája, op. 859
(adatok a jegyzékben)

Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)	Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)
860.	Exl. Sólyomné Edit (könyvből kinövő rózsza)	X2	62×100	885.	Éles Péter (levélfej; népi cserépedények)	X2	75×42
861.	Exl. Franciscus Jnr. Húbert (Szent Jeromos koponyával)	X2	62×106	886.	Exl. Dr. Lenkey Béla (címerpajzson támaszkodó vitéz)	X2	63×105
862.	Exl. Hubert Ildikó (székely kapu, kökörcsin)	X2	60×100				
863.	Exl. ifj. Húbert Ferenc (Hieronymus könyvvvel, oroszlánnal)	X2	65×112				
864.	Pulykakakas ételbár (fejléc)	X3	97×55				
865.	Exl. Kovács Károly (kentaurepatkolás)	X2	65×105				
866.	Óbester borozó (fejléc)	X3	110×55				
867.	[Exl.] Hubert Gabriella (Apáczai Csere János)	X2	63×112				
868.	Exl. Kovács B.-né Irén (a könyvből kicsorgó tudásforrás)	X2	67×104				
869.	Régi Posta étterem (belső tér)	X3	65×100				
870.	Régi Posta étterem (utca felől)	X3	60×100				
871.	Régi debreceni postás	X3					
871/a.	Urbán József pincéjéből (üveg címke; borospincében a gazda)	X3	98×68				
872.	Lovag taverna (páncélos pajzssal)	X3	60×100				
873.	Exl. Attila Tibold (könyvből eredő szökökút) – <i>többféle színváltozatban</i>	X2	60×111				
873/a.	Lipták István pincészete	X3	95×65				
874.	A debreceni Kossuth Gyak. Ált. Isk. II. Rákóczi Ferenc szakköre (Rákóczi-portré)	X2	65×107				
875.	BUÉK Prosit! Benkő István (nyomdászgriff, könyvek)	X2	64×108				
876.	BUÉK Várkonyiék (ördög-angyal ajánlata)	X2	64×116				
877.	Exl. Dr. Demeter Jenő orvos (orvos ecsetekkel)	X2	67×115				
1977.							
878.	Exl. Szilágyi Orsika (tündér a könyv felett) – <i>ábra kis eltéréssel több változatban</i>	X2	58×100	888.	Gedeon Ildikó könyve (angyal-ördög viaskodik a könyvön)	X2	97×62
879.	Exl. Tibold Attila (szerzetesfej, a pannonthalmi apátság)	X2	64×108	888/a.	Nőnap alkalmából (szoptató anya)	X3	110×142
880.	BUÉK Tóth András / Exl. Kovács István (védőangyal az autó felett) – <i>kétféle szövegváltozattal</i>	X2	62×120	889.	Durkó Ágnes és Miklós Andor házasságot kötnek (lant és rózsza) – <i>kétféle változat, a kisebb szöveg nélkül</i>	X2	58×100, 58×84
881.	Törzskupás Találkozó (meghívófedél)	X3		890.	Exl. Paul G. Becker (a könyv forrásából ivó férfi)	X2	62×109
882.	Lenkey Peti k. / Lenkey Péter k. (gyerek viaskodik az abc-sárkánnyal) – <i>kétféle névváltozatban</i>	X2	65×100	891.	Deák Veronika és Hüse Attila (házasságkötés; virágot óvó kezek)	X2	60×120
883.	<i>Üres szám</i>			892.	Dankó Rita megérkezett (a fészekbe repülő tündér)	X2	65×120
884.	Debreceni Óbester borozó számla (fejléc; huszár zászlóval)	X2	66×120	893.	Paul G. Becker (fejléc; könyvből kinövő monogram)	X2	42×60
				894.	Hubert Ferenc (fejléc; könyvből kinövő Merkúr-bot)	X2	30×40
				895.	Román Dénes (fejléc)	X2	34×50
				896.	Leveles csárda (étlap; hal szívószállal)	X3	95×106
				897.	Exl. Dr. Virágh Zoltán (kordé, debreceni kollégium)	X2	120×62
				898.	Keszthely (levélzáró bélveg)	X2	30×40

Várkonyi Károly grafikája, op. 886
(adatok a jegyzékben)

Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)	Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)
899.	Badacsony (levélzáró bélyeg)	X2	30×40	918.	Exl. Dr. Katona Gábor (vitorlás hajó)	X2	60×108
900.	Exl. Kiripolszky Károly (címer)	X2	60×93	919.	Exl. Jose Augusto de Almeida (csikós csikóbőrös kulacssal)	X2	63×118
901.	Balatonfüred, Szívkórház (levélzáró bélyeg)	X2	30×40	920.	Prosit! BUÉK! Várkonyiék (időjós házikó)	X2	60×100
902.	Tihany, A kecskeköröm meséje (levélzáró bélyeg)	X2	30×40	921.	Kardos József pincéje	X3	67×98
903.	Héviz, gyógytó (levélzáró bélyeg)	X2	30×40	922.	Országos KBK Találkozó, Debrecen 1978 (emléma) – többféle színváltozatban	X2	27×42
904.	Siófok (levélzáró bélyeg)	X2	30×40	923.	BUÉK! Prosit! Agárd Motel (csikóbőrös kulacsból ivó kócsag)	X2	60×64
905.	Katalin és Imre (házassági értesítő; galambok fészket raknak)	X2	60×80	924.	Dr. Gombos László és Anna, 1958–1978 (20 éves házassági évforduló; kacsintó Ámor)	X2	63×110
906.	Exl. Dr. Kun Katalin (rózsán éneklő madár)	X2	60×113	925.	Dr. Kósa Dezső (levélfej; fülforma előtt monogram)	X2	40×60
907.	Exl. Cs. Anna (virágot öntöző nő)	X2	58×90	1978.			
908.	Klaipeda címere	X3		926.	Virágcsokor, üdvözet	X2	52×55
909.	Mangu Krisztike megérkezett	X2	46×80	926/a.	Nők napjára (nő virágcsokorral)	X3	140×205
910.	Vlag Eugen medic (levélfej; stomatológia)	X2	30×50	927.	Józsa Mária könyve (hangjegyen hintázó nő)	X2	57×103
911.	Óvodaavató meghívó címlapja (öt kisgyermekfej csokorban)	X3	53×75	928.	Exl. Pavletits Béla (Debrecen, Sárospatak, Csokonai kulacssal)	X2	60×108
912.	Exl. Dankó familiae (bagoly könyvekkel)	X2	66×110	929.	Fazekas Mihály-sorozat (arckép)	X2	30×35
913.	BUÉK H. Bezzegh E. (kulacsból csordogáló ital)	X2	87×58	930.	Címlap (Lúdas Matyi)	X2	30×35
914.	Exl. Petrovics Sándorné (könyvet olvasó kutya és bagoly)	X2	57×105	931.	Háromszor veri vissza... (Lúdas Matyi-illusztráció)	X2	30×35
915.	Hilmar Hubbes (levélfej; barokk kovácsoltvas dísz)	X2	40×57	932.	Az erdőben... (Lúdas Matyi-illusztráció)	X2	30×35
916.	Prosit! BUÉK Poór Ferenc (dobókockázó kéz)	X2	111×63	933.	Ex libris Dr. Kovács Károly (a magvető)	X2	58×111
917.	Rozsos Gabika megérkezett (meghívó névadóra)	X2	60×90	934.	A „csodaorvos” (Lúdas Matyi-illusztráció)	X2	30×35
				935.	Figyelmeztetés (Lúdas Matyi-illusztráció)	X2	30×35
				936.	Jozy könyve (főnix előtt álló nőalak)	X2	52×75
				937.	„Karikás szemmel” (meghívóborító; karikás, azaz monoklis szemmel ceruzán karikás ostonnal lovagló csikós – egy karikatúra-folyóírat bemutatójára)	X2	60×95
				938.	Exl. Fehér Lajos (könyvhagyomány)	X2	50×105
				939.	Exl. Mihály Erzsébet (földgömb, atléta)	X2	55×74
				940.	[Exl.] Nicolaus Lippóczy Dr., Gaudeamus igitur... (mulatózó diákok)	X2	113×59
				941.	Ex libris Bodnár Sándor (Bacchus-fej)	X2	58×86
				942.	Vajda János könyve (markológép könyvvel)	X2	114×66
				942/a.	Nőnap kiadvány (földgömbön álló nőalak)	X2	65×128

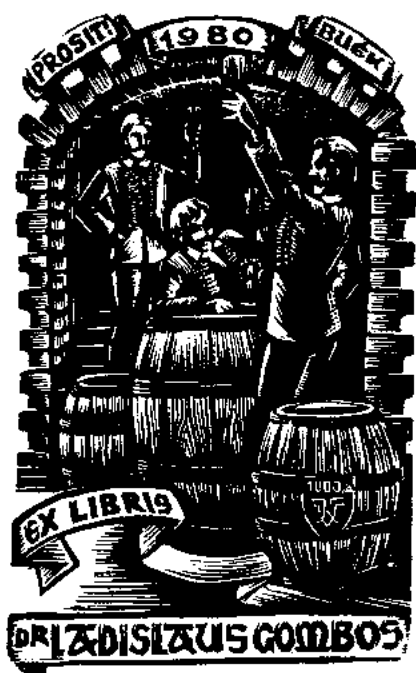
Várkonyi Károly grafikája, op. 918
(adatok a jegyzékben)

Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)	Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)
943.	Simon Anna (levélfej)	X2	30×50	968.	Exl. Dr. Hámosi János	X2	55×75
944.	Exl. Illés László műgyűjtő (név ornamentikus keretben)	X2	58×110	969.	Újévi üdvözlő (szakszervezet)	X3	134×84
945.	Paál János (címke)	X2		969/a.	Oklevél embléma (szakszervezet)	X2	80×50
946.	Exl. Dr. Szathmáry Sándor (harangláb könyvvel)	X2	60×115	970.	BUÉK Paul G. Becker (könyvet tartó kéz 1979)	X2	54×73
947.	[Exl.] Lenkey István (Nagykeréki vár, Bocskai István portréja)	X2	63×93	971.	Prosit! BUÉK Várkonyiék 1979 (borlopót tartó angyal)	X2	60×108
948.	Exl. citta di Lugano, Helenam Határ 1978 (luganói táj díszes keretben)	X2	63×106	1979.			
949.	Exl. Határ Ilona, XVII. Congr. Lugano (madarak)	X2	64×95	972.	20 éves a Városi Bélyeggyűjtő Kör (Hajdúböszörmény)	P1	141×75
950.	Exl. citta di Lugano (luganói táj svájci kereszttel)	X2	128×63	973.	Diebl Györgyné (levélfej)	X2	30×48
951.	Dr. Balázs György (levélfej; monogram kígyóval)	X2	30×50	974.	Exl. Biri Gábor. Hatvani István (a debreceni református nagytemplom, Hatvani portréja)	X2	52×94
952.	Várkonyi Károly (levélfej; a művész monogramja vésővel)	X2	25×58				
953.	Dr. Vecsey Tibor (levélfej; kereszt előtt monogram)	X2	28×58				
954.	Ex libris Eszter Bornemisza (fotelban olvasó nő)	X2	60×122				
955.	Várkonyi Zsolt. Ex muzicis XVII. Congresso Internazionale dell'Exlibris, Lugano 1978 (Mephisto rondo)	X2	58×95				
956.	BUÉK Dr. Ladislaus Gombos (hordók közt vigadók)	X2	60×97				
957.	BUÉK Dr. Kertész Dénes (malac a bölcseben)	X2	63×95				
958.	BUÉK Barna Kunigunda (kincsesláda)	X2	60×73				
959.	Exl. Attila Tibold (három szerzetes) – <i>többféle színváltozatban</i>	X2	113×60				
960.	Exl. Dorogi Márton (in memoriam Karacs Ferenc)	X2	60×95				
961.	Hegedűs Ferencné (karácsonyi üdvözlő)	X2	60×112				
962.	Exl. Dorotea Becker. Saluti da Lugano 1978 (luganói táj)	X2	61×107				
963.	Kovács Éva és Balogh Lajos (esküvői értesítő)	X2	50×75	975.	Exl. Irene und Siegmund Sos (Dózsa György)	X2	62×110
964.	Exl. Karl Heinz van Kooten (nyitott könyvön a debreceni nagytemplom, német templom, háttérben húsvéti bárány)	X2	58×112	976.	Kellemes ünnepeket kíván Diebl Györgyné 1980 (négylevelű lóhere) – <i>fennmaradt változata későbbi évre (1982) is</i>	X2	68×95
965.	In memoriam Várkonyi Anikó (1978. nov. 7.)	X2	58×97	977.	Dankóék levélcíme (debreceni nagytemplom, fönix)	X2	48×91
966.	Prosit! 1979 Szabó László (újévi üdvözlő; hordón ülő női akt) – <i>a későbbiekben 1990-es dátummal és „Prosit! Várkonyi” felirattal, színes változatban is</i>	X2	56×91	978.	Gambrinus étterem (hordón ülő Gambrinus)	X2	60×93
967.	Sepy Dobronyi (levélfej; azték nőalak)	X2	23×43	979.	Békét! Nők napjára (a Föld felett nőalak)	X3	65×128
				980.	Debrecen üdvözlő a 20 éves KBK-t, 1959–1979 (Dürer-arckép)	X3	60×108
				981.	Erdeiék (üdvözlőlap)	P1	

Várkonyi Károly grafikája, op. 974
(adatok a jegyzékben)

Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)	Opus	Felirat (téma, ábra)	Techn.	Méret (sz×m)
982.	Hajdúszoboszlói Állami Gazdaság (fejléc)	X2	62×43	999.	Mi lesz veled kisember? II. (kisgyermek fölött repülők)	X2	120×190
983.	Kellemes ünnepeket kíván Várkonyi Zsolt (pisztolyos nyúl)	X2	40×60	1000.	Ex libris Határ Ilona (in memoriam Móra Ferenc)	X2	60×96
984.	Exl. Paul Rékai (Hippokratész portréja)	X2	54×77	1000/a.	Exl. Dr. Ladislaus Gombos. Prosit! BUÉK 1980 (hordók közt vigadók)	X2	60×97
985.	[Exl.] Central Hospital of Toronto	X2	57×92	1001.	Szabó Sára és Semsey Barna (50 éves házassági évforduló)	X2	120×62
986.	Exl. Rev. László Pokoly (templom fölött három kereszt)	X2	52×97	1002.	És velem mi lesz? (válasról, gyermekportréval)	X3	64×118
987.	In memoriam prof. Pokoly József (portré fölött urna)	X2	60×120	1003.	Csokonai Vitéz Mihály: Dorottya (illusztrációk; címlap)	X2	18×25
987/a.	Magyar Néphadsereg Helyőrségi Művelődési Otthona, Debrecen (étlapfejléc)	P1	185×70	1004.	Dorottya-portré	X2	18×25
988.	Kistestvérünk, Lenkey Zsuzsanna megérkezett, 1979. V. 12. (gyerekek)	X2	60×120	1005.	I. könyv: Ebédig (címlap)	X2	18×25
989.	Gedeon Ildikó és Fekete Sándor (házassági értesítő)	X2	47×67	1006.	Carnevál hertzeg	X2	18×25
990.	In memoriam Diebl György (portré sakkfigurával)	X2	50×120	1007.	A szánkózás	X2	18×25
991.	In memoriam Diebl György (mattot adó csontváz)	X2	55×80	1008.	Dorottya és Orsolya	X2	18×25
992.	1229–1979 Kamnik 750 let [éves] (levélzáró sorozat)	X2	27×36	1009.	Opor	X2	18×25
993.	Mali grad v Kamniku	X2	27×36	1010.	Matrikula	X2	18×25
994.	Kamniška Bistrica	X2	27×36	1011.	II. könyv: Estvélig	X2	18×25
995.	Kamniške Alpezi Velike Planine	X2	27×36	1012.	Dorottya petrezselymet árul	X2	18×25
996.	Velika Planina	X2	27×36	1013.	Dorottya táncol	X2	18×25
997.	Žičnica na Veliko Planino	X2	27×36	1014.	Dorottya és Adalgunda	X2	18×25
998.	Mi lesz veled kisember? (kisgyermek fölött repülők)	X3	120×188	1015.	Dorottya, a megszállott	X2	18×25
				1016.	III. könyv: Éjfél	X2	18×25
				1017.	A kifáradt bőgős	X2	18×25
				1018.	Missz Rebeka mint követ	X2	18×25
				1019.	A zászlós	X2	18×25
				1020.	Kellemes ünnepeket Lászlófi Pál és családja (postakocsi)	X2	115×63
				1021.	Carnevál elfogása	X2	18×25
				1022.	Harc a matrikuláért	X2	18×25
				1023.	Opor hadicsele	X2	18×25
				1024.	IV. könyv: Hajnalig	X2	18×25
				1025.	Carnevál a bíróság előtt	X2	18×25
				1026.	Máglyán a matrikula	X2	18×25
				1027.	Opor és a megfiatalodott Dorottya	X2	18×25
				1028.	Viel Glück! Else und Georg Schuh (szép és csúf között 1980)	X2	53×95
				1029.	BUÉK Kovács Lajos, Biogal (lombikban 1980)	X2	58×101
				1030.	Kellemes ünnepeket kívánnak Várkonyiék (postakocsi)	X2	110×62
				1031.	Szűcs Sándor méhészte, Debrecen (címke)	X3	114×57
				1031/a.	BUÉK Borsodi Söröző, Debrecen (söröskupa)	X2	54×80
				1032.	Exl. Veress Ferenc (tévéből kihajló nő) – ennek későbbi változata a „BUÉK 2001 Veress Ferenc”	X2	55×87

Várkonyi Károly grafikája, op. 1000/a
(adatok a jegyzékben)

Folytatása következik!

Szöveg: Várkonyi Zsolt, szerkesztette: Vasné dr. Tóth Kornélia

HÍREK

IN MEMORIAM PITTMANN ILDIKÓ (1945–2021)

Pittmann László (1943–2006) korai halála után múlt év október 3-án elhunyt felesége, Pittmann (Mikó) Ildikó. A jeles szombathelyi gyűjtő házaspár 50 éve lépett be a KBK-ba, első ex librisüket Fery Antal készítette. Együtt keresték fel a művészeket, s e műteremlátogatások során számos újabb barátra leltek. László kitanulta a sokszorosító eljárásokat, Kass János, Gács Mihály, Perei Zoltán és mások részére nyomtatta ki grafikáikat.

Perei Zoltán fametszete, XI (1974), 93×72

Férje halála után Ildikó változatlan kedvvel folytatta a gyűjtést, a gyűjtemény rendezését, katalogizálását. Ennek eredményességére csak egyetlen példa. Egy erdélyi aukción Fery Antalnak egy korai, ritka ex librisét kínálták igen jó áron. Kiderült, hogy a művész lányának, Fery Veronikának nincs meg. Ildikó – amíg a telefont tartottam – rövidesen közölte, hogy neki megvan, két példányban is, így jutott (természetesen grátisz) a szerencsi múzeumnak is. 2011-ben saját költségén közreadta a *Grafikák a Pittmann-gyűjteményből. Magyar sokszorosító grafika 1960–1985* című kiadványt, amelynek ő válogatta az illusztrációit, és a témához kapcsolódó műtárgyjegyzékben 357 grafika leírását közli. (A Perei Zoltánra vonatkozó adatok sokat segítettek a művésztől készült könyvem szerkesztésében.)

A gyűjtemény mintegy 2.000 szabad grafikát és 10.000-nél több kisgrafikát tartalmaz. Összesen 149 ex libris, alkalmi grafika készült a Pittmann család tagjai, így három gyermekük részére. Összefügg az utóbbival, hogy az Ildikó részére készültek (84 db) közül – kérésére – leggyakrabban az anya gyermekével motívum jelenik meg.

Gyűjtötte a régi bibliákat, helyi vonatkozású könyveket, nyomtatványokat, papírrégiségeket, képes levelezőlapokat, dedikált könyveket. Sokoldalú tájékozottsága, minden jóért lelkesülő, nyílt, közvetlen személyisége, „örökmozgó” temperamentuma nemcsak a helytörténeti kutatókat, a grafika kedvelőit vonzotta lakásába, ahol élénk társasági élet folyt.

Mindig akadt valami újdonság, amit megmutathatott, kommentálhatott, hiszen a legfőbb öröme az volt, ha megoszthatta azokat másokkal is. Ezt szolgálták a gyűjteményből rendezett különböző kiállítások a Szombathelyi Képtárban és másutt. (Anno – szilveszteri előzetesként – újévi, „malacos” képeslapjaiból rendeztünk kisebb tárlatot Székesfehérváron.)

Végső távozása előtt – már súlyos betegen – mondta a telefonba: „Még a dedikált könyvek katalogizálását szeretném befejezni.” Nem kerülhetett rá sor, mint sok egyéb tervére, de így is teljes életet élt. Emlékét megőrizzük!

Dr. Arató Antal

A 65 ÉVES ÜRMÖS PÉTER KIÁLLÍTÁSAI

Ürmös Péter a Budapesten korábban már látható *Europassionata* című tárlat képesszeállításából mutatott be több sorozatot Stuttgart – a Neckar folyó menti – városrészében, Bad Cannstattban. Az ottani, nagymúltú Kunsthöfle Galériában megrendezett kiállítás a budapesti XI. kerülettel kialakított partnervárosi kapcsolat keretében jött létre. A szabadgrafikák mellett az *Európai utcák* sorozatot, a német és olasz utazási élményeket bemutató képciklusokat tekinthette meg a művészetkedvelő közönség. A tárlatot 2021. október 31-én Petra Mostbacher-Dix művészettörténész nyitotta meg, aki egy tárlatvezetéssel is felérő értekezésében az európai művészettörténeti összefüggésrendszerbe illesztve elemezte a műalkotásokat. A kiállítás közel egy hónapig, 2021 novemberében fogadta a látogatókat. Az eseményről a *Cannstatter Zeitung* számolt be a kulturális mellékletében.

A pápai Jókai Mór Városi Könyvtárban 2021. november 5-én Csabai Tibor grafikusművész nyitotta meg a 65 éves Ürmös Péter *Orbis Graphicus Meus (Az én grafikai világom)* című jubileumi kiállítását. A tárlat – mely 2021. december 31-ig volt megtekinthető – keresztmetszetet adott Ürmös Péter mélynyomású sokszorosító grafikai munkáiról, színezett képgrafikáiról, válogatást nyújtott a javarészt Ajkán készült rézkarcaiból. Korábbi alkotásai mellett újabb műveit is bemutatta. A helyi sajtó és a Pápa TV is beszámolt az eseményről.

Vasné dr. Tóth Kornélia

2021. november 5-én a KBK szegedi csoport művésztanárárt, Szabó Andrászt 70. születésnapján szép számú közönség köszöntötte *Műzsák és szerelmek* című tárlatán a Móra Ferenc Múzeum történeti kiállítóhelyén, a Fekete házban. A művész ezen az utóbbi két év 44 keretezett képét és 30 grafikáját, valamint a *Bábel-világ* című triptichonját szerepeltette. A tárlat 2022. február 13-ig volt megtekinthető.

Az Anno Művészeti Hét keretében nyílt, és 2021. november közepétől december első feléig volt megtekinthető Budapesten a Csokonai Művelődési Házban és a Pestújhelyi Községi Házban a 2021-ben elhunyt *Gyulai Líviusz* tiszteletére rendezett emlékkiállítás.

FESTÉSZET, KISGRAFIKA, JELFÁK

2021. december 7-én nyílt Budapesten, a Kőrösi Csoma Sándor Köbányai Kulturális Központ Takács István Galériájában Kerékgyártó László „Festészet, kisgrafika, jelfák” című kiállítása. Megnyitotta Ürmös Péter grafikusművész, aki többek között e gondolatokkal mutatta be a tárlatot.

„Festészet, kisgrafika, jelfák” – ez a három műfaj Kerékgyártó László művészetében a hosszú évek alatt egy szerves egységgé alakult, amelyben mindegyik megtartotta sajátos specifikumát, és karakteres arculatával hűen tükrözi alkotójának művészi szándékát, koncepcióját és személyiségét. Kerékgyártó szülővárosában, Nagyváradon sajátította el a festészet alapjait Kristófi Jánostól. Továbbá Kiss Elektől a formatervezést és tárgyművészetet, valamint Mottl Romántól a grafikát tanulta. Művészi látásmódjának kialakulásában fontos szerepet játszott Molnár Dénes és Baász Imre barátsága. Nagyvárad kiállításait követően több egyéni kiállítása volt Budapesten, több tárlaton szerepelt Békésen, Debrecenben, Kolozsváron, Pápán, Székesfehérváron és Szegeden. Külföldre is eljutottak a munkái.

Festészetének domináns része a táj- és városképek sorozata, amelyek részben „*otthoni*” (nagyvárad, erdélyi) emlékei alapján, részben pedig „*ittthoni*” (budapesti) konkrét megfigyelések és vázlatok alapján készülnek. Természetelvű festészetében közérthető formanyelvvel dolgozik. Visszafojtott koloritja az, amely leginkább közvetíti művészi habitusát.

Kisgrafikai munkássága kapcsán kiemelendő a KBK-ban sok éven át folytatott kiállításrendezői tevékenysége, különleges érzéke van a logók és emblémák tervezéséhez. Ex herbario lapjain a Budapest parkjaiban fellelhető növényritkaságok láthatók. Az Erdélyországot idéző, úgynevezett „memorial” grafikák a szeretett szülőföldnek állítanak emléket. A könyvjegyek (ex librisek) egyéni megrendelésekre, illetve pályázatokra készülnek. Alapjukat szabadkézi rajzok képezik, amelyek azután számítógépes feldolgozás révén nyerik el képi formájukat, megfelelő színezéssel ellátva.

Művészeti szakkifejezéssel élve az „object” vagy „objet trouvé” területén is különleges alkotásokkal gazdagítja életművét, a jelfák is ilyen alkotások. Rendeltetésük szerint ezek a tárgyak figyelemfelhívó, megállító és irányító szerepet töltenek be; a római mérföldköztől, a milliáriumtól kezdve a népi temetkezésnél használatos kopjafákig sok formájukat ismerjük. A kopjafás emlékműállítás attitűdjéből született a Petőfi Sándorra, Kós Károlyra és Munkácsy Mihályra emlékező jelfa.

Kerékgyártó László művészete hidat képez a tegnap és ma, múlt és jelen, az „otthon és az itthon” között.

Ürmös Péter

(Kerékgyártó László művészete kapcsán figyelmükbe ajánljuk még Ürmös Péter a *Kisgrafika* folyóirat 2016/3. számában megjelent részletesebb írását.)

✉

A pápai A. Tóth Sándor (1904–1980) művészeti tevékenységének egyik legérdekesebb színfoltja újívi képeslap linómetszet-sorozata *BUÉK Tóthék* címmel. Az 1932–1980 között készült művek – melyek Tamási Áron *Ábel*-regénytrilógiája címszereplőjét idézik – képezték a fő részét a Budapesten, a Hagyományok Házában rendezett kiállításnak, melyet 2021. december 10-én Feledy Balázs művészeti író nyitott meg.

✉

100 éve, 1922. január 2-án született Vertel József (1922–1993) grafikusművész, bélyegtervező. A leghíresebb és legtöbbet foglalkoztatott magyar bélyegtervezők egyike volt: 1950 és 1992 között közel 500 hazai bélyeg terveit készítette el, több műve elnyerte „Az év bélyege” elismerést. Ex libriseket is alkotott. Bélyegeiből lapunk hátlapján adunk ízelítőt.

✉

2022. január 18-án a Tiszaújvárosi Művelődési Központ és Könyvtár kiállítótermében Kormos Dénes nyitotta meg *Józsa János grafikus- és festőművész emlékkiállítását*, mely egy hónapig volt látogatható.

✉

2022. január 21-én a magyar kultúra napja alkalmából az ajkai Városi Múzeumban Krajcsi Tiborné Klári gyűjteményéből nyílt kiállítás *Üzenet haza* címmel, mely határon túli magyar grafikusok ex libriseiből válogatott. Köszöntőt mondott Padné Szabó Mária. Az eseményről az Ajka TV is beszámolt.

✉

2022. január 28-án Kecskeméten a Katona József Emlékházban megnyitott *Bodri Ferenc-emlékkiállítás* a grafikus az emlékház számára készített sorozataira épül, de kisgrafikákat is bemutat. Itt említendő meg, hogy 2021 őszén az Országos Széchényi Könyvtár modern kori ex libris gyűjteményébe került a 2021-ben elhunyt Bodri Ferenc több mint 40 ex librise (eredeti nyomatok és részben másolatok), melyek ezzel elérhetők lesznek a szélesebb közönség számára. Az ajándékozásért köszönet illeti Kövesdi Máriát, a Bodri Ferenc Baráti Kör ügyvivőjét.

Bodri Ferenc grafikája, 98×87

90 éve, 1932. február 14-én született Olaszteleken Kósa Bálint (1932–2017) erdélyi metszőművész, számos ex libris alkotója, akit Gy. Szabó Béla tanított a metszés művészetére. Köpeczi Sebestyén József heraldikustól címertervezést tanult, és Petry Béla is hasznos tanácsokkal látta el a grafikákra vonatkozóan. Önéletírása *A fába metszett sors* címmel interneten is olvasható: https://kosabalint.5mp.eu/web.php?a=kosabalint&o=_GfSxTbxyY.

✉

„PETŐFI 200” PÁLYÁZAT

Petőfi Sándor születésének 200. évfordulója tiszteletére az Országos Petőfi Sándor Társaság, Kiskörös Város Önkormányzata, a Petőfi Szülőház és Emlékmúzeum, valamint a Petőfi Szülőház Múzeumi és Művészeti Alapítvány pályázatot hirdet kortárs képzőművészek, iparművészek, tervezőművészek számára, műfaji és technikai megkötés nélkül. A pályázat témája: „*Az idő igaz, / S eldönti, ami nem az*” – *Az örök Petőfi*.

A munkák beadási határideje: 2022. február 28. Cím: Petőfi Szülőház és Emlékmúzeum, 6200 Kiskörös, Petőfi tér 5. A beérkezett műveket zsűrizés után 2022. december 31-én mutatják be az emlékmúzeumban. Katalógust is tervbe vettek.

✉

Petry Béla Albert grafikus, építész, egyetemi tanár, 1902. március 31-én, 120 éve született Erzsébetfalván, Erdélyben. Rajztanári képesítést a budapesti Képzőművészeti Főiskolán, építész oklevelet Bécsben szerzett. 1930–36-ig rajzot és művészettörténetet tanított a debreceni egyetemen, majd négy évig a Királyi Magyar Egyetemi Nyomda illusztrátora volt Budapesten. A háború után Münchenben arcképfestőként te-

vékenykedett, majd 1946-ban családjával az Egyesült Államokban telepedett le. 1958-ig mint művészeti tervező, acél- és rézmetsző dolgozott, később a bostoni Építészeti Központban az építészet professzora volt 1960–67-ig. Nyugalomba vonulásakor Floridába költözött, ekkoriban sok ex librist készített. Rajzainak zöme a magyar népművészet, történelem és kultúra kiapadhatatlan forrásaiból táplálkozik.

IV. HATVANI KISGRAFIKAI BIENNÁLÉ (2022) – FELHÍVÁS

A Hatvani Galéria 2022. május 14-én 11 órai kezdéssel rendezi meg 4. kisgrafikai tárlatát. A pályázaton klasszikus sokszorosító grafikai technikával készített, két évnél nem régebbi lapokkal lehet részt venni, a nyomódúc mérete nem haladhatja meg a 20×20 cm-t. Alkotónként maximum 3 db műalkotás küldhető be, keretezve! Tematika és nevezési díj nincs. A kiállítás 2022. június 11-ig lesz megtekinthető a Hatvani Galériában, anyagából tervezetten katalógus is készül. Online jelentkezési határidő: 2022. április 4. Beadási határidő: 2022. április 30. Bővebb információ a Hatvani Galéria elérhetőségein (Hatvan, Hatvanas u. 2., T: 37/341-796, e-mail: hatvanigaleria@gmail.com) és a KBK Facebook-oldalán.

Összeállította: Vasné dr. Tóth Kornélia

KÜLFÖLDI HÍREK, PÁLYÁZATOK

A Szabadkai Képzőművészek, Iparművészek és Formatervezők Egyesülete (ULUPUD) a Magyar Nemzeti Tanács támogatásának köszönhetően 2021-ben megrendezte az V. Nemzetközi Ex libris Pályázatot, melynek témája *A szecesszió* volt, mind építészeti, mind festészeti és iparművészeti vonatkozásban. A művek értékelésére, a kiállítás megnyitójára november 19-én került sor. A résztvevő országok Szerbia mellett Lengyelország, Törökország, Belgium, Románia, Norvégia, Litvánia és Magyarország voltak. Hazánk sok fővel képviseltette magát, Havasi Tamás és Réti András mellett magyar diákok is indultak a pályázaton. A Romániában élő Balajti Károly is a KBK-t képviselte.

A spanyol Contratalla Art 2021-es pályázatára („Contratalla 40 év”, X. Nemzetközi Ex libris Biennálé) beérkezett művek közül Magyarországról Réti András és Vincze László egy-egy alkotása szerepel a katalógusban kiemelt ex librisek között. Digitális elérhetőség: https://drive.google.com/file/d/1XYqKHyJYkpappyiCPxAPmG-3j_r19xMp/view.

Az olasz Associazione Nazionale Incisori Italiani „APS” szervezésében meghirdetett *Primo Premio Ex Libris Grafica Italiana, 2021* nemzetközi grafikai versenyen 2021 novemberében Vigonzában Havasi Tamás és gyermekei, Havasi Panna Flóra és Havasi Márton Zsombor különdíjban részesültek.

A Kovászna város (Románia, Erdély) által kiírt Kőrösi Csoma Sándor képzőművészeti pályázat a *Szemet-szemé(r)t* tematikával a társadalmi és ökológiai katasztrófa aktuális és jövőbeli helyzetére reflektál. Egy művel lehet pályázni. Az adatlap kitölthető ezen a linken: <https://forms.gle/9fFT5aETHGM85X6d7>. A mű digitális reprodukcióját a cultcovasna@gmail.com címre várják 2022. március 11-ig.

További részletek olvashatók itt: <https://vizkomm.partium.ro/hu/hirek/szemet-szeme-r-t-csoma-tarlat-palyazati-felhivas>.

A lengyelországi Oleśnica Közkönyvtár által meghirdetett XI. Nemzetközi Ex libris és Kisgrafikai Kiállítás témája *A világ madarai. Az ég vándorai*. A kisgrafikák beküldési határideje 2022. március 22., a könyvtár címe: Oleśnica Biblioteka Publiczna im. Mikołaja Reja, ul. M. Reja 10. 56-400 Oleśnica, Poland. További információk itt olvashatók: <https://biblioteka.olesnica.pl/aktualnosci/index/XI-wystawa-ekslibrisow-Ptaki-Swiata.-Podniebi-wedrowcy/idn:425>.

EX LIBRIS – OROSZORSZÁG – 2022

A moszkvai Ex libris Múzeum és a Könyvbarátok Nemzetközi Szövetsége *Ex libris – Oroszország – 2022* címmel nemzetközi pályázatot hirdetett Jekatyerinburg város alapításának 300. évfordulója alkalmából. A témaválasztás szabad, illetve a következő témák preferáltak: „A Romanov-ház története világtörténelmi kontextusban”; „Jekatyerinburg története kulturális műemlékeken”; „Jekatyerinburg – három évszázad építészetének városa”. Az alkotóknak legalább két különböző ex librist kell beküldeniük, 3-3 példányban. A munkák csak hagyományos technikával készülhetnek, 2020–2022 között. A postára adás határideje 2022. április 30., a következő címre, angolul: Ex-libris and Miniature Book Museum, Pushechnaia st. 7/5, building 2, Moscow, RUSSIA 107031. / Oroszul: Музей экслибриса и миниатюрной книги МСК, 107031, г. Москва, ул. Пушечная, д. 7/5, стр. 2.

A Ljuben Karavelov Regionális Könyvtár (Rusze, Bulgária) által 2022-ben szervezett XVIII. Nemzetközi Ex libris Pályázat témája *Ex Libris – Ex Piscatibus*, azaz *Halászat és ex libris*. Beküldési határidő: 2022. május 31. További részletek itt olvashatók: <https://www.libruse.bg/>.

Az Isztambuli Ex libris Egyesület által meghirdetett törökországi 5. Nemzetközi Ex libris Pályázatra a résztvevők maximum 5 különböző, 2018–2022 között készült ex libriszel nevezhetnek. A téma és a nyomtatási technikák tekintetében nincs korlátozás. A benyújtás határideje 2022. augusztus 30. Beküldési cím: Hasip Pektaş, Selçuk Ecza Holding, İstanbul Ex-libris Museum, Mahir İz Cad. No: 45 TR-34662 Üsküdar – İstanbul, Turkey. További részletek olvashatók itt: <http://www.aed.org.tr/en/>.

Összeállította: V. T. K.

LAPSZEMLE

L'Ex-Libris Français, 2021/Printemps

A lapszemlében a többi külföldi ex libris egyesület újságja mellett szerepel a magyar *Kisgrafika* folyóirat 2020/1–4. számának a címlapja.

Mitteilungen der Deutschen Exlibris-Gesellschaft, 2021/2.

Vén Zoltán *Paradigma, paradoxon, parafrázis, parakmé* (2019) című gazdagon illusztrált kötetét röviden, a főbb kiadási adataival említi a lap.

A Walter von Zur Westent bemutató cikk illusztrációi közt szerepel a Magyarországról származó, sárbogárdi születésű, majd Németországban élő grafikusművész, Ade Mathilde egy ex librise 1909-ből, mely a humort sem nélkülözi.

♣
Mitteilungen der Österreichischen Exlibris-Gesellschaft, 2021/3.

A legrégebbi magyar orvosi és szabadkőműves ex librist, Séth János József – Komárom megye főorvosa – 18. század végéről származó könyvjegye mutatja be Tillfried Cernajsek és Johannes Diethart cikke, mely több magyar szakirodalmat is felhasznál.

♣
Knižní značka, 2021/3.

Bartolomej Rudas részletesen szemléli a *Kisgrafika* folyóirat 2021/3. számát, tartalmi ismertetést nyújtva az egyes cikkekről.

♣
Cannstatter/Untertürkheimer Zeitung, 2021. november 7.

A cannstatti újság *25-jährige Städtepartnerschaft lebt auf* című cikke a Stuttgart Bad Cannstatt városrésze és Újbuda közt fennálló német–magyar kulturális kapcsolatáról, és Ürmös Péter e vonatkozásban rendezett Bad Cannstatt-i kiállításáról szól.

♣
Somogy, 2021/2.

Kőrösi Ilona *Vén Day* című írásában a 80 éves grafikusművészt köszönti, bemutatva életpályája néhány állomását, legutóbbi kiállításai közül többet is kiemelve.

♣
Magyar Könyvszemle, 2021/2.

Ex-libris. Colecția Mârza, szerk. Eva Mârza, Alexandru Știrban, Florin Bogdan, Alba Iulia, Cognitiv, 2019. címmel Iacob Mârza (1946–2015) román történész, bibliológus, bibliofil, egyetemi tanár könyvjeggyűjteményét bemutató katalógus a tárgya Vasné dr. Tóth Kornélia recenziójának.

♣
Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2021/7–8.

Siklóssy László, a műgyűjtő kultúrtörténész kettős évfordulója címmel Vasné dr. Tóth Kornélia az idén 140 éve született és 70 éve elhunyt Siklóssy László művelődés- és művészet-történésznek állít emléket, kiemelve ex libris vonatkozású tevékenységét.

♣
Szarvas és Vidéke, 2021. IX. 24.

Szenes János: *Kékesi László és Petőfi Zoltán domborművével gyarapodtunk* című cikkében ír arról, hogy Szarvason a Vízi Színház egyik bástyáján 2021. szeptember 19-én domborműves emléktáblát avattak a város szülötté, Kékesi László (1919–1993) grafikusművész, bélyegtervező emlékére. Az alkotó: Turi Török Tibor szobrászművész.

♣
Pápa és Vidéke, 2021. november 5.; veol.hu, 2021. november 6.

A *Pápa és Vidéke* újság Ürmös Péter jubileumi kiállítása a könyvtárban címmel, a Veszprém megyei hírportál *Rézkarcos és színezett alkotások. Ürmös Péter grafikai világát mutatja*

be a pápai kiállítás címmel tudósított a művész a Jókai Mór Városi Könyvtárban rendezett *Orbis Graphicus Meus (Az én grafikai világom)* című kiállításáról.

Ürmös Péter linómetszete, X3 (2000), 83×67

♣
Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei hírportál, 2021. november 9.

A magyar tudományt ünnepelték a Nyíregyházi Egyetemen című cikk beszámol többek között arról, hogy 2021-ben a Tudományért-Művészetért díj egyikét Havasi Tamás grafikusművész, az egyetem mesteroktatója, a KBK tagja nyerte el. Gratulálunk, és további sikereket kívánunk!

♣
OSZK blog, 2021. november – 2022. február

Ex libris gyűjtők, gyűjtemények címmel indított sorozatában Vasné dr. Tóth Kornélia Csernák Gábor, Czákó Elemér, Demeter Jenő, Déry Ernőné és Diamant Izsó ex libris gyűjteményét mutatja be, sok képpel illusztráltan. A cikkek olvashatók itt: <https://nemzetikonyvtar.blog.hu/>, és egy ideig az *Index* internetes hírportál blogján is elérhetők voltak.

♣
Ajkai Szó online, 2021. december 12.

Tisler Anna *Évértékelő a kisgrafika barátainál* címmel írt az Ajkai Kisgrafika Barátok Körének évzáró, évértékelő összejöveteléről, melyet a Városi Múzeumban tartottak. Ezen pártoló tagjukat, a 90 éves Gaál Zsigmondné is köszöntötték abból az alkalomból, hogy vasdiplomás pedagógus lett.

♣
Fejér megyei hírportál, 2022. január 14.

Székesfehérváron a Vörösmarty Mihály Könyvtár Széna Téri Tagkönyvtárában 2019 után 2022 januárjában ismét kiállításra került Stockinger József nyomdász ex libris gyűjteménye.

♣
Ajkai Szó online, 2022. január 23.

A kultúra nyelvén üzentek haza címmel Tisler Anna cikkét olvashatjuk az ajkai KBK magyar kultúra napi kiállításáról, fotókkal illusztráltan.

Összeállította: V. T. K.

KÖNYVESPOLC

ERŐSZ SZEMIOTIKÁJA

A Magyar Szemiotikai Társaság által szervezett 19. Semiotica Agriensis konferencia a vírushelyzet miatt online zajlott 2020-ban. Ennek előadásából 2021 őszére elkészült tanulmánykötetet Balázs Géza szerkesztette *Erősz szemiotikája. Szelem – erotika – szexualitás* címmel (Magyar Szemiotikai Társaság – IKU, Budapest, 2021). A tizenhét értekezésből kettő grafikai témájú. Vasné dr. Tóth Kornélia több képpel illusztrált tanulmánya *Invokáció Vénuszhoz – szelem az ex libriseken* címmel a szelem mitológiai vonatkozású megjelenítését mutatja be 20–21. századi ex libriseken. Olyan világhírű művek kerülnek vizuális intertextualitásba, mint Botticelli *Vénusz születése*, a méloszi *Aphrodité (milói Vénusz)*, emellett Erősz, Léda, Európé, Dionüszosz és kísérei ábrázolása – mindannyian Erősz nyílától megsebzetten. Orosz népi képeket, fametszeteket mutat be Tóth Szergej írása *A szelem és erotika témája a lubokon (az orosz népi képeken)* címmel. E sajátos hangulatú képek a népi kultúra megjelenítői, nagy segítséget jelentenek az orosz hétköznapiak rekonstruálásában.

A kötet beszerezhető a Magyar Szemiotikai Társaságnál.

DR. REUTER CAMILLO, AZ ORVOS ÉS MŰGYŰJTŐ

A *Dr. Reuter Camillo, egy XX. századi pécsi polgár és elmeorvos munkássága* (2021) című kötet a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karán látott napvilágot egy olyan sorozat részeként, amely híres pécsi professzorokat mutat be. Dr. Reuter Camillo (1874–1954) a Pécsen 1923 októberében nyílt Erzsébet Tudományegyetem dékánja és prodékánja volt az 1920-as és az 1940-es években, valamint igazgatója az Ideg- és Elmeklinikának. A két világháború között Pécs társadalmi-kulturális életének más területein is aktívan dolgozott.

A kötet életrajz és korrajz egyben, egy hiánypótló sorozat első tagja. Különlegessége abban rejlik, hogy a sokszínű személyes visszatekintések – unoka, dédunoka, történetkutatók, későbbi pályatársak emlékei – mellett tanulmány szerű, elemző írások, valamint a neves professzor eredeti forrásmunkái is szerepelnek benne, és ezáltal gazdag, változatos, élettel teli képet rajzol a híres tudósról, egyetemi személyiségről, alkotó, tevékeny emberről.

Farkas Judit Antónia „Pécs legszebb magánkönyvtára Reuter Camillo orvosprofesszoré”. Egy elfeledett XX. századi bibliofil és műpártoló portréjához című tanulmányából megtudhatjuk, hogy Reuter gyűjtőszenvédélye nemcsak a növényekre, a páciensek különféle technikával készült műalkotásaira, bélyegekre, képeslapokra és egyéb tárgyakra terjedt ki, hanem könyvekre és grafikákra (köztük ex librisekre) is. „Reuter jóformán az összes olyan hazai szervezethez csatlakozott, amely szakmai fórumot biztosított a művészi könyvek, grafikák és ex librisek gyűjtőinek, alkotóinak, és amely segítette előmozdítani a hazai bibliofília, műkedvelés, könyv- és grafikai művészet fejlődését.” Az 1920-as évektől előadásokat tartott és cikket írt a művészi könyvről, kisgrafikai gyűjteményét vetített képeken és kiállításokon mutatta be a pécsi közönségnek. Több ismert gyűjtővel levelezett és cserélt kisgrafikát. Az ország egyik legjelentősebb ex libris gyűjtőjéhez, Berei Soó Rezső (1903–1980) botanikaprofesszorhoz is baráti

kapcsolat fűzte. Dr. Reuter Camillo ex libris kollekciójában – melynek mára csak egy töredéke maradt egyben – képviselve voltak a régi és kortárs, külföldi és magyar alkotások egyaránt.

Saját névre szóló könyvjegyeinek kompozícióin többnyire könyv- és természetszeretetére, illetve (elme)orvosi hivatására történik utalás. A neki ex librist készítő grafikusok munkái közül a tanulmány képmellékletében illusztrációként szerepel Gábor Jenő, Sassy Attila, Richter Aladár, Menyhárt József, Patay Mihály alkotása. Farkas Judit Antónia értekezésének szakirodalmi háttérül az ex libris vonatkozásában többek között *A Gyűjtő* 1912-es számai, Berei Soó Rezső, Galambos Ferenc, Romváry Ferenc írásai és Vasné Tóth Kornélia *Múltunk neves ex libris gyűjtői* (2019) című lexikonszerű munkája lelhető fel. A tanulmány online elérhetősége: <http://real.mtak.hu/122232/>.

A teljes kötet a Dékáni Hivatalban és a Medicina Könyvesboltban (Pécs, Szigeti út 12.) kapható.

Vasné dr. Tóth Kornélia

EGYESÜLETI HÍREK

Tagdíjakat és adományokat kérjük a CIB Bank 10700268-70112139-51100005 számlaszámára befizetni. A számla tulajdonosa a Kisgrafika Barátok Köre. Csekket nem tudunk küldeni! A tagdíj 2022-re is 3000 Ft, külföldieknek 45 euró.

SUMMARY

Mária Szabó Pad: *Illustrious Illustrations*

In Ajka, an exhibition of books illustrated by well-known graphic artists opened in the Nagy László Municipal Library and Leisure Centre, entitled "Illustrious Illustrations", accompanied by other graphics (partly bookplates) of the artists. Collectors and artists were given the opportunity to speak during the opening.

Eszter Marosi: *Kató Lukáts's Activity in the Advertising World of the 1920s and 1930s*

The Museum of Applied Arts and the Museum of Trade and Catering organised an oeuvre exhibition of Kató Lukáts's works of the material of the two museums. The exhibition opened on 10th December 2021 and lasts until spring 2022. Major firms as well as smaller shops ordered advertising graphics from Kató Lukáts, recognizing her high-quality drawing ability.

Dr. Kornélia Tóth Vas: *Bookplates of Famous Collectors in the National Széchényi Library. István Békés (1900–1982)*

István Békés, born in Debrecen, was a writer, cultural historian, journalist, editor. For some time, he also worked as the secretary of the Ajtói Dürer Guild. He took part in several exhibitions with his ex libris collection. Among others, Endre Vadász, Oszvald Toroczka, János Mata and József Menyhárt made bookplates to his name, primarily woodcuts and etchings.

Zsolt Várkonyi – Dr. Kornélia Tóth Vas: *The Opus List of the Small Graphics of Károly Várkonyi (V.)*

On the occasion of the approaching 20th anniversary of the death of Károly Várkonyi (1913–2001), we publish his entire small graphic opus list in the journal *Kisgrafika*, including the present issue. The list was compiled by Zsolt Várkonyi – the artist's son – based on the extant graphics and the artist's notes. The text was edited and prepared for publication by Dr. Kornélia Tóth Vas.

News, Press Review, Books, Society Matters

Válogatás Vertel József bélyegtervező alkotásaiból